

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ ТИМЧАСОВОЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

20 серпня 2021 р.

Київ

№ 110-р/тк

Про визнання підтримки суб'єкта господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України, розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 07.07.2021 № 500-01/284-п та повідомлення про нову державну допомогу, надіслане Департаментом фінансів та бюджету Луцької міської ради за реєстраційним номером у базі даних 58827 (вх. № 1253-ПДД/1 від 28.04.2021) щодо підтримки комунального підприємства «Луцькводоканал», яке було подано на виконання статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631 (із змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13.09.2018 № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1337/32789),

ВСТАНОВИЛА:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ДЕРЖАВНУ ПІДТРИМКУ

- (1) На Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 58827 (вх. № 1253-ПДД/1 від 28.04.2021) Департаментом фінансів та бюджету Луцької міської ради відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Листом Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) від 12.05.2021 № 500-29/06-7248 Повідомлення залишено без руху та надано тридцятиденний строк для усунення недоліків і надання додаткової інформації.
- (3) Листами за реєстраційними номерами в базі даних 60807 (вх. № 1357-ПДД/4 від 23.06.2021) та 79255 (вх. № 1366-ПДД/4 від 25.06.2021) Департаментом фінансів та бюджету Луцької міської ради було надано запитувану інформацію.
- (4) Повідомлення прийнято до розгляду 23.06.2021.

- (5) Листом від 22.06.2021 № 13.1-9/249/2021 (вх. № 5-01/9203 від 01.07.2021) (далі – Лист 1) та від 02.08.2021 № 13.1-9/306/2021 (вх. № 5-01/___ від __.08.2021) (далі – Лист 2) Департаментом фінансів та бюджету Луцької міської ради надано додаткову інформацію до Повідомлення.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (6) Департамент фінансів та бюджету Луцької міської ради (далі – Надавач) (місцезнаходження: вул. Богдана Хмельницького, 19, м. Луцьк, 43025, ідентифікаційний код юридичної особи 02311804).

2.2. Отримувач підтримки

- (7) Комунальне підприємство «Луцькводоканал» (далі – КП «Луцькводоканал», Підприємство, Отримувач) (місцезнаходження: вул. Дубнівська, 26, м. Луцьк, 43000, ідентифікаційний код юридичної особи 03339489).

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (8) Створення умов, що сприятимуть сталому функціонуванню Підприємства, зменшенню негативного екологічного впливу від діяльності КП «Луцькводоканал» на стан довкілля, підвищенню якості послуг із централізованого водопостачання та водовідведення для споживачів, покращенню надійності роботи систем централізованого водопостачання та водовідведення в місті Луцьку, фінансового й технічного стану Підприємства шляхом оновлення основного виробничого обладнання й мереж із використанням сучасних енергоефективних технологічних рішень. Сприяння реалізації інвестиційного проєкту «Комплексна модернізація систем водопостачання та водовідведення м. Луцьк».

2.4. Очікуваний результат

- (9) Реалізація комплексу заходів забезпечить можливість більш якісно й на сучасному рівні очищати стоки, зменшить негативний вплив на довкілля, зокрема на води басейну річки Стир. При цьому буде заощаджено кошти на поточний та капітальний ремонт елементів очисних споруд, а за рахунок нового енергоощадного обладнання зменшено використання електричної енергії.

2.5. Форма державної підтримки

- (10) Місцева гарантія за кредитним договором з Європейським інвестиційним банком на суму 11 607 500 євро (406 262 500 грн).
- (11) Розмір плати за надання гарантії: 1 (одна) гривня в місяць на весь строк дії укладеного договору гарантії, відшкодування та підтримки проєкту «Комплексна модернізація систем водопостачання та водовідведення в м. Луцьк».

2.6. Підстава для надання державної підтримки

- (12) Закон України «Про ратифікацію фінансової угоди» (проєкт «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України між Україною та Європейським інвестиційним банком»).

- (13) Постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2012 № 541 «Про затвердження Порядку надання місцевих гарантій».
- (14) Проект договору між Департаментом фінансів та бюджету Луцької міської ради та КП «Луцькводоканал» про погашення заборгованості комунального підприємства Луцької міської ради КП «Луцькводоканал» перед Луцькою міською радою за виконання гарантійних зобов'язань.
- (15) Рішення Луцької міської ради від 25.05.2016 № 9/8 «Про підтримку участі КП «Луцькводоканал» у проекті «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України».
- (16) Проект рішення Луцької міської ради «Про надання місцевої гарантії Луцької міської ради у 2021 році».
- (17) Проект рішення виконавчого комітету Луцької міської ради «Про затвердження проекту договору про погашення заборгованості за виконання гарантійних зобов'язань».
- (18) Проект угоди про передачу коштів позики між Міністерством фінансів України, Міністерством інфраструктури України, Луцькою міською радою, КП «Луцькводоканал».

2.7. Тривалість державної підтримки

- (19) З 01.10.2021 по 15.03.2051.

3. УМОВИ НАДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

- (20) Відповідно до Статуту КП «Луцькводоканал», затвердженого рішенням Луцької міської ради від 23.12.2020 № 2/46, Підприємство засновано на комунальній власності територіальної громади міста Луцька.
Засновником Підприємства є територіальна громада міста Луцька в особі Луцької міської ради Волинської області.
- (21) Головною метою діяльності Підприємства є здійснення виробничо-технічної діяльності, спрямованої на надійне та безперебійне забезпечення споживачів послугами водопостачання та водовідведення.
- (22) Основними видами діяльності Підприємства, зокрема, є:
- забір, очищення, постачання води (видобування, збір та очищення прісної води, розподілення питної та непитної води для населення, промислових потреб тощо);
 - добування, фасування та реалізація питної води;
 - експлуатація родовищ підземних та поверхневих вод;
 - каналізація, відведення й очищення стічних вод;
 - монтаж, налагодження, діагностування, ремонт і реконструкція систем водопостачання та водовідведення тощо.
- (23) КП «Луцькводоканал» є єдиним виконавцем послуг із централізованого водопостачання та водовідведення і включене до Зведеного переліку природних монополій, розміщеного на сайті Антимонопольного комітету України, станом на червень 2021 року за № 23 по Волинській області.

- (24) Підприємство здійснює свою діяльність на підставі ліцензії АГ № 500071 на право провадження господарської діяльності із централізованого водопостачання та водовідведення, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), що відповідно до постанови НКРЕКП від 28.03.2017 № 397 була переоформлена на безстрокову.
- (25) Відповідно до Листа 2 КП «Луцькводоканал» визначене балансоутримувачем комунальної технічної інфраструктури водопровідно-каналізаційного господарства.
- (26) Відповідно до інформації, зазначеної в Повідомленні, з метою створення умов, що сприятимуть сталому функціонуванню Підприємства, обмеженню шкідливого впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я людини, розширенню й модернізації діючих потужностей, зменшенню втрат води в мережах, покращенню якості обслуговування споживачів передбачаються такі основні напрями діяльності (пріоритетні завдання), як моніторинг функціонування та забезпечення сталої роботи системи водопостачання та водовідведення і покращення якісних показників стічних вод, що включають в себе ряд заходів, зокрема:
- реконструкція водогону Гнідавського водозабору d 600 мм, реконструкція ділянок водогону Дубнівського водозабору d 600 мм;
 - відновлення потужностей водозаборів;
 - капітальний ремонт мереж водопостачання та запірно-регулювальної арматури;
 - реконструкція каналізаційних очисних споруд міста Луцька з добудовою блоку біоенергетичної переробки та утилізації відходів, очищення стічних вод.
- (27) Проектом «Комплексна модернізація систем водопостачання та водовідведення в м. Луцьк» (далі – Проект) передбачається реконструкція очисних споруд Підприємства: приймальної камери, аеротенків, первинних та вторинних відстійників із заміною обладнання та добудовою цеху осушування мулу, а також лабораторного обладнання для контролю якості прийнятих стічних вод та вод, які скидаються після очищення в річку Стир.
- (28) Очікувані результати реалізації Проекту:
- реконструкція очисних споруд забезпечить можливість більш якісно й на сучасному рівні очищати стоки, зменшить негативний вплив на довкілля, зокрема на води басейну річки Стир. При цьому буде заощаджено кошти на поточний та капітальний ремонт елементів очисних споруд, а за рахунок нового енергоощадного обладнання зменшено використання електричної енергії приблизно на 550 мВт*год на рік;
 - забезпечення сталості послуг із водовідведення та водопостачання, покращення послуг, які надає КП «Луцькводоканал» споживачам;
 - зменшення шкідливих викидів у довкілля та запобігання кліматичним змінам;
 - покращення екологічної ситуації шляхом зменшення концентрації шкідливих речовин у місті.
- (29) Відповідно до Листа 1 КП «Луцькводоканал» здійснює діяльність за чітко визначеною структурою тарифу на послуги із централізованого водопостачання та водовідведення, в якій не передбачено витрати на реалізацію Проекту.
- (30) Відповідно до інформації, зазначеної в Повідомленні, місцева гарантія забезпечує виконання зобов'язань позичальника для забезпечення виконання боргових зобов'язань за позику, отриманою КП «Луцькводоканал» для реалізації інвестиційного Проекту основними умовами якого є:

- загальна сума запозичення, за яким надається гарантія, становить 11 607 500 євро (406 262 500 грн) без ПДВ;
- строк повернення кредиту, за яким надається місцева гарантія, становить до 30 років, включаючи пільговий період до 8 років;
- відсоткова ставка за користування кредитом визначається на дату вибірки траншів та дорівнює фіксованій ставці або міжбанківській ставці EURIBOR + спред (до 2,5 %);
- сплата відсотків за користування позикою здійснюється піврічними платежами відповідно до умов Угоди, починаючи з першої погодженої дати платежу після надання першого траншу кредиту. Розмір плати за надання кредитних коштів становить 0,01 відсотка річних вибраної та непогашеної суми позики Міністерству фінансів України. Надання майнового або іншого забезпечення виконання зобов'язань за надання місцевої гарантії не здійснюється.

(31) За інформацією, наданою в Листі 1, кредитні кошти обсягом 11 607 500 євро (406 262 500 грн) надаються з метою забезпечення належного виконання функції природної монополії – надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення для мешканців міста Луцька та прилеглих сіл, а саме:

№	Роботи (підрядних організацій) та техніка, яку КП «Луцькводоканал» закуповує за допомогою системи публічних закупівель Prozorro	Розмір витрат, євро
1	Реконструкція трубопроводу водопостачання в місті Луцьку	776 000
2	Реконструкція головного колектора на Гнідавській водопровідній очисній споруді	1 100 000
3	Транспорт для сервісного обслуговування (спеціальні транспортні засоби для обслуговування систем водопостачання та водовідведення)	550 000
4	Реконструкція каналізаційних очисних споруд в місті Луцьку	8 156 500
5	Постачання та встановлення лабораторного обладнання	275 000
6	Нагляд за реконструкцією трубопроводів водопостачання та колекторів, а також каналізаційних очисних споруд в місті Луцьку	750 000
Всього		11 607 500

(32) Відповідно до Листа 2 всі заходи обсягом 11 607 500 євро (406 262 500 грн), фінансування яких передбачається за рахунок кредитних коштів, спрямовані на забезпечення виконання Отримувачем функції природної монополії (послуг централізованого водопостачання та водовідведення для громади).

(33) КП «Луцькводоканал» не використовуватиме державну підтримку в діяльності, яка не пов'язана з функцією природної монополії.

(34) КП «Луцькводоканал» за Проектом не виконує жодних робіт самостійно, не отримує доходу, а всі кошти, отримані для реалізації Проекту, будуть перераховані підрядним організаціям.

(35) Відповідно до Листа 1 закупівля товарів та конкурсні торги з метою визначення підрядних організацій будуть проводитися з дотриманням вимог Закону України «Про публічні закупівлі».

Відповідно до вказівок Посібника із закупівель протоколом засідання тендерного комітету з реалізації проектів, що фінансуються за рахунок коштів Європейського інвестиційного банку від 28.04.2021, було затверджено План тендерних закупівель КП «Луцькводоканал».

На сайті Prozorro в розділі «Закупівлі міжнародних донорів та публічні закупівлі інших країн» розміщено оголошення про проведення закупівлі.

- (36) Відповідно до Листа 1 техніка буде використовуватися для діяльності, пов'язаної з функцією природної монополії.
- (37) КП «Луцькводоканал» не отримує доходу як служба замовника від технічного нагляду за виконанням робіт, на які виділяється державна підтримка.
- (38) КП «Луцькводоканал» здійснює ведення окремого бухгалтерського обліку за кожним видом діяльності таким чином, що забезпечує належний розподіл доходів і витрат на надання послуг, на які спрямовується державна підтримка, і на надання інших послуг. Зокрема, на КП «Луцькводоканал» всі первинні документи оформлюються окремо – витрати на оплату праці, договори на послуги та придбання товарно-матеріальних цінностей за витратами, які належать до витрат за рахунок державної допомоги та витрат за рахунок власних надходжень від господарської діяльності, списання товарно-матеріальних цінностей ведеться окремо в розрізі об'єктів обліку, що підтверджується наказом КП «Луцькводоканал» від 26.12.2018 № 150/3-05 «Про облікову політику КП «Луцькводоканал» та організацію бухгалтерського і податкового обліку». За вимогою Європейського інвестиційного банку на КП «Луцькводоканал» запроваджено окремий управлінський облік з реалізації проекту «Комплексна модернізація систем водопостачання та водовідведення м. Луцьк».
- (39) КП «Луцькводоканал» підзвітне Луцькій міській раді шляхом подання фінансової звітності на постійній основі, звітування керівника КП «Луцькводоканал» перед виконавчим комітетом, Луцькою міською радою.
- (40) КП «Луцькводоканал» не бере участі в інших тендерах на надання послуг, для потреб яких виділяється державна допомога, що проводяться за межами території компетенції Луцької міської ради.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

4.1. Ознаки державної допомоги

- (41) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (42) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;

- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

- (43) Згідно із частиною першою статті 3 Закону дія цього Закону поширюється на будь-яку підтримку суб'єктів господарювання надавачами державної допомоги за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів для виробництва товарів або провадження окремих видів господарської діяльності, крім випадків, передбачених частиною другою цієї статті.
- (44) Відповідно до частини другої статті 1 Закону терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».

4.2. Сфера природної монополії

- (45) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» водопровідна мережа - система трубопроводів, відповідних споруд та устаткування для розподілу і подачі питної води споживачам.
- (46) Централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
Система питного водопостачання - сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого та нецентралізованого питного водопостачання. Система централізованого водовідведення - сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого відведення та очищення стічних вод, що пов'язані єдиним технологічним процесом. Централізоване водовідведення - господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (47) Згідно із частиною першою статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (48) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» централізоване водопостачання та водовідведення належить до сфери регулювання цього Закону.
- (49) Згідно зі статтею 8 Закону України «Про природні монополії» до предмета державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій належать ціни (тарифи) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (50) Відповідно до статті 13 Закону України «Про питну воду, водопостачання та водовідведення» до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення належать, зокрема: затвердження та

реалізація місцевих програм у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення, участь у розробленні та реалізації відповідних державних і місцевих програм, погодження інвестиційних програм стосовно об'єктів водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності, вирішення інших питань у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення відповідно до законів України.

- (51) У первинному та вторинному законодавстві Європейського Союзу поняття «природна монополія» відсутнє. Натомість існує положення стосовно законної монополії, яке означає наявність спеціальних та виключних прав, які держава може призначити підприємствам (як правило державним) з метою забезпечення виконання публічних обов'язків. Так, відповідно до статті 106 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – ДФЄС), держава може зобов'язати певного суб'єкта господарювання бути оператором, що надає послуги загального економічного інтересу (далі – ПЗЕІ). У такому випадку суб'єкти господарювання, що надають ПЗЕІ, або ті, що мають характер прибуткової монополії, підпадають під дію правил конкуренції тільки в тій мірі, в якій це не перешкоджає виконанню дорученого їм спеціального завдання.
- (52) Законна монополія існує тоді, коли надання такої послуги на законодавчому рівні або регулюючими заходами покладено на ексклюзивного надавача, з явною заборонаю будь-яким іншим підприємствам надавати таку послугу (навіть не задовольняти можливий попит певних груп покупців). Проте сам факт надання публічних послуг конкретним підприємством не означає, що таке підприємство користується законною монополією.
- (53) За загальним правилом, надання послуг законною монополією виключає будь-яке спотворення конкуренції, однак є умови, що мають бути кумулятивно виконані. Ці умови встановлені пунктом 188 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги, згідно зі статтею 107(1) ДФЄС, яке надає пояснення ключових концепцій, пов'язаних із поняттям державної допомоги, щоб полегшити та підвищити прозорість і послідовність застосування цього поняття на території Союзу, а саме: - послуга має бути предметом законної монополії; - законна монополія не лише виключає можливість конкуренції на ринку, а й передбачає наявність ексклюзивного надавача відповідної послуги на такому ринку; - відповідна послуга не конкурує з іншими послугами; - якщо надавач відповідної послуги здійснює діяльність на іншому ринку (за географічним розташуванням чи продукцією), відкритому для конкуренції, можливість здійснення перехресного субсидіювання має бути виключена. Для цього необхідно вести окремі розрахунки, належним чином розподіляти доходи й витрати та запобігати використанню державного фінансування некомерційної діяльності для перехресного субсидіювання комерційної діяльності.
- (54) Обов'язок запобігання фінансуванню комерційної діяльності внаслідок перехресного субсидіювання регламентовано міжнародними зобов'язаннями, передбаченими Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода). Відповідно до статті 263 (4) Угоди сторони протягом п'яти років із дати набрання чинності Угодою (тобто до 2022 року) мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є уповноваженим на надання ПЗЕІ, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:

- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або всіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншої сторони, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність; - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку – обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.

(55) Відповідно до статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема, вести окремий бухгалтерський облік за кожним видом діяльності, що підлягає ліцензуванню.

4.3. Умови надання місцевих гарантій

(56) Умови надання місцевої гарантії визначені статтею 17 Бюджетного кодексу України.

(57) Місцеві гарантії надаються для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання – резидентів України, що належать до комунального сектору економіки, розташовані на відповідній території та здійснюють на цій території реалізацію інвестиційних проектів, метою яких є розвиток комунальної інфраструктури або впровадження ресурсозберігаючих технологій на умовах платності, строковості, а також забезпечення виконання зобов'язань у спосіб, передбачений законом.

(58) Правочин щодо надання місцевої гарантії оформляється в письмовій формі та має визначати: предмет гарантії; повні найменування та місцезнаходження суб'єкта господарювання й кредитора (у разі гарантування виконання зобов'язань за кредитним договором); обсяг кредиту (позики); обсяг гарантійних зобов'язань та порядок їх виконання; умови настання гарантійного випадку; строк дії гарантії.

(59) Обсяг та умови надання місцевих гарантій погоджуються з Міністерством фінансів України шляхом надсилання міською радою письмового повідомлення.

(60) Обов'язковою умовою надання місцевої гарантії є укладення договору між відповідним місцевим фінансовим органом та суб'єктом господарювання про погашення заборгованості суб'єкта господарювання перед територіальною громадою міста за виконання гарантійних зобов'язань.

(61) Істотними умовами такого договору мають бути зобов'язання суб'єкта господарювання:

- внести плату за надання місцевої гарантії;
- надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань за гарантією;
- відшкодувати витрати місцевого бюджету, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань;
- сплатити пеню за прострочення відшкодування зазначених витрат. Пеня нараховується за кожний день прострочення сплати заборгованості в національній валюті з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на день нарахування пені;
- надати гаранту права на договірне списання банком коштів з рахунків суб'єкта господарювання на користь гаранта.

- (62) Суб'єкти господарювання, щодо яких приймається рішення про надання місцевих гарантій, зобов'язані надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань та сплачувати до відповідного місцевого бюджету плату за їх надання в розмірі, встановленому міською радою.
- (63) У разі виконання гарантійних зобов'язань перед кредиторами шляхом здійснення платежів за рахунок коштів міського бюджету в суб'єктів господарювання, зобов'язання яких гарантовані, з моменту такого виконання виникає прострочена заборгованість перед міським бюджетом за кредитами, залученими під місцеві гарантії, в обсязі фактичних витрат міського бюджету, а до міської ради переходять права кредитора та право вимагати від таких суб'єктів господарювання погашення заборгованості в установленому законом порядку.
- (64) Позовна давність на вимоги щодо погашення такої заборгованості суб'єкта господарювання перед територіальною громадою міста не поширюється. Протягом строку дії договору про місцеву гарантію міська рада передбачає у відповідному рішенні про місцевий бюджет кошти на виконання гарантійних зобов'язань із платежів, термін сплати яких настає у відповідному бюджетному періоді.
- (65) Механізм надання місцевих гарантій затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14.05.2012 № 541 «Про затвердження Порядку надання місцевих гарантій» (зі змінами).
- (66) Статтею 264 Угоди встановлено, що сторони застосовуватимуть статті 262, 263(3) або 263(4) цієї Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 ДФЄС, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (67) Повідомленням Комісії 2008/С 155/02 ЄС про застосування статей 87 та 88 ДФЄС до державної допомоги у вигляді гарантій (далі – Повідомлення ЄК щодо гарантій) встановлені основні принципи та підходи щодо оцінки державної допомоги у формі гарантій.
- (68) Відповідно до пункту 2.1 Повідомлення ЄК щодо гарантій передбачено, що у статті 87 (1) ДФЄС зазначено, що будь-яка допомога, надана державою-членом або за рахунок державних ресурсів у будь-якій формі, яка спотворює або загрожує спотворенням конкуренції, надаючи перевагу певним підприємствам або виробництву певних товарів, що впливає на торгівлю між державами-членами, несумісна із загальним ринком.
- (69) Гарантії, що надаються безпосередньо державою, а саме центральними, регіональними чи місцевими органами влади, а також гарантії, надані за рахунок державних ресурсів іншими органами, що контролюються державою, такими як підприємства, та підлягають належності державним органам, можуть становити державну допомогу. Перевага державної гарантії полягає в тому, що ризик, пов'язаний з гарантією, несе держава. Такий ризик із боку держави, як правило, повинен бути відшкодований відповідною премією. Якщо держава відмовилася від всієї або часткової такої премії, це може бути вигодою для підприємства, а також витратою ресурсів держави. Отже, навіть якщо виявиться, що держава ніколи не здійснює жодних платежів під гарантію, все ж може бути державна допомога відповідно до статті 87 (1) ДФЄС. Допомога надається в момент надання гарантії, а не тоді, коли гарантія використовується, а також коли виплати здійснюються на умовах гарантії.

(70) Відповідно до пункту 2.2 Повідомлення ЄК щодо гарантій, як правило, бенефіціар допомоги є позичальником. Як зазначено в пункті 2.1 Повідомлення ЄК щодо гарантій, ризикованість зазвичай повинна бути відшкодована відповідною премією. Коли позичальнику не потрібно платити премію або сплачується низька премія, він отримує перевагу. Порівняно із ситуацією без гарантій державна гарантія дає змогу позичальнику отримати кращі фінансові умови позики, ніж ті, які зазвичай є на фінансових ринках. Як правило, за умови надання державної гарантії позичальник може отримати менші ставки та/або запропонувати меншу безпеку. У деяких випадках позичальник без державної гарантії не знайде фінансову установу, готову позичати на будь-яких умовах. Отже, державні гарантії можуть сприяти створенню нового бізнесу та дозволяти певним підприємствам збирати гроші для здійснення нової діяльності.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

5.1. Визнання належності заходу підтримки до державної допомоги

5.1.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

(71) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.

(72) Частиною першою статті 3 Господарського кодексу України визначено, що під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.

(73) Головною метою діяльності Підприємства є проведення виробничо-технічної діяльності, спрямованої на надійне та безперебійне забезпечення споживачів послугами водопостачання та водовідведення. Підприємство здійснює свою діяльність на підставі ліцензії АГ № 500071 на право провадження господарської діяльності із централізованого водопостачання та водовідведення, виданої НКРЕКП, що відповідно до постанови НКРЕКП від 28.03.2017 № 397 була переоформлена на безстрокову.

(74) КП «Луцькводоканал» є єдиним виконавцем послуг із централізованого водопостачання та водовідведення та включене до Зведеного переліку природних монополій, розміщеного на сайті Антимонопольного комітету України, станом на червень 2021 року за № 23 по Волинській області.

(75) Отже, за наведених умов КП «Луцькводоканал» є суб'єктом господарювання в розумінні Закону.

5.1.2. Надання підтримки за рахунок місцевих ресурсів

(76) У пункті 4 частини першої статті 1 Закону встановлено, що місцеві ресурси – рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.

- (77) Відповідно до статті 4 Закону надання гарантій є однією з форм державної допомоги.
- (78) Крім того, відповідно до Повідомлення джерелом фінансування індивідуальної державної допомоги є бюджет Луцької міської територіальної громади.
- (79) Отже, надання державної підтримки КП «Луцькводоканал» у формі гарантії здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету, тобто за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

5.1.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (80) Відповідно до статті 264 Угоди сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 ДФЄС, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (81) Відповідно до пункту 66 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги, згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС, перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави. При цьому будь-яка компенсація витрат, пов'язаних із виконанням нормативних обов'язків, передбачає надання переваги відповідному суб'єкту господарювання (пункт 37 зазначеного Повідомлення).
- (82) Відповідно до пункту 97 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги, згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС, якщо операція проводилась із застосуванням процедури торгів або на рівних умовах, це є прямим і конкретним доказом її відповідності ринковим умовам.
- (83) При цьому процедура торгів має бути конкурентною, щоб усі зацікавлені учасники, які відповідають умовам, могли взяти участь у процесі, прозорою, щоб усі зацікавлені учасники мали право на отримання належної інформації на кожному етапі процедури торгів, недискримінаційною.
- (84) Оскільки Отримувача не було обрано за конкурентною процедурою, не можна стверджувати, що надана Отримувачу економічна вигода у вигляді гарантії для забезпечення виконання Підприємством зобов'язань за кредитним договором з Європейським інвестиційним банком (далі – ЄІБ) була б доступною для нього на звичайних ринкових умовах.
- (85) Разом із тим Надавачем не доведено, що гарантія буде надана на ринкових умовах. Так, відповідно до Повідомлення ЄК щодо гарантій, коли позичальнику не потрібно платити премію або сплачується низька премія, він отримує перевагу. Також без державної гарантії не знайде фінансової установи, готової позичати на аналогічних умовах. Отже, державні гарантії можуть сприяти створенню нового бізнесу та дозволяти певним підприємствам збирати гроші для здійснення нової діяльності.
- (86) Надавачем повідомлено, що гарантія надається на розмір всіх боргових зобов'язань Підприємства (100 % зобов'язань), плата за гарантію становить одну гривню в місяць на весь строк дії укладеного договору гарантії.

- (87) Отже, надання Департаментом фінансів та бюджету Луцької міської ради місцевої гарантії за кредитними зобов'язаннями для КП «Луцькводоканал» створює переваги Підприємству, оскільки умови її надання не є ринковими.
- (88) Водночас, відповідно до інформації Надавача, КП «Луцькводоканал» за Проектом не виконує жодних робіт самостійно, не отримує доходу, а всі кошти, отримані для реалізації Проекту, будуть перераховані підрядним організаціям.
- (89) Закупівля товарів на конкурсних торгах із метою визначення підрядних організацій буде проводитися з дотриманням вимог Закону України «Про публічні закупівлі».
- Відповідно до вказівок Посібника із закупівель протоколом засідання тендерного комітету з реалізації проєктів, що фінансуються за рахунок коштів Європейського інвестиційного банку від 28.04.2021, було затверджено План тендерних закупівель КП «Луцькводоканал».
- На сайті Prozorro в розділі «Закупівлі міжнародних донорів та публічні закупівлі інших країн» розміщено оголошення про проведення закупівлі.
- (90) Отже, Надавачем надано обґрунтування того, що державна підтримка КП «Луцькводоканал», яка надається шляхом надання Підприємству місцевої гарантії для реалізації заходів Проекту, які будуть здійснені підрядними організаціями, що визначаються за результатами конкурентних процедур публічних закупівель та інших конкурентних процедур, проведених згідно з принципами та правилами ЄІБ, визначеної на мінімально можливому рівні, тобто за звичайних ринкових умов, з огляду на те, що буде проведено процедуру торгів, яка є конкурентною (усі зацікавлені учасники, які відповідають умовам, могли взяти участь у процесі), прозорою (усі зацікавлені учасники мали право на отримання належної інформації на кожному етапі процедури торгів), недискримінаційною, у свою чергу, виключає створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності, які будуть закуповуватися за результатом проведення таких процедур.

5.1.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (91) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку. Ринок, у свою чергу, є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (92) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (93) Отже, для того щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.
- (94) Відповідно до пункту 187 Повідомлення Єврокомісії на практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні статті 107(1) ДФЄС існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або

може існувати конкуренція. При цьому до уваги береться, чи інші суб'єкти господарювання мають намір та можливість надавати послуги на такому ринку.

- (95) Відповідно до статті 6 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» до принципів державної політики у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення належить, зокрема, гарантоване першочергове забезпечення питною водою населення для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб.
- (96) Сфера природної монополії передбачає відсутність конкуренції на відповідному ринку внаслідок технологічних особливостей виробництва.
- (97) На ринку надання послуг із водопостачання та водовідведення по Волинській області в КП «Луцькводоканал» відсутні конкуренти. Підприємство включене до Зведеного переліку природних монополій, розміщеного на сайті Антимонопольного комітету України, у червні 2021 року за № 23.
- (98) Разом із тим Надавач зазначає, що всі заходи, фінансування яких передбачається за рахунок коштів державної підтримки, спрямовані на забезпечення виконання Отримувачем функції природної монополії.
- (99) Отже, підтримка КП «Луцькводоканал» у формі гарантії, що надається з метою реалізації заходів Проекту як суб'єкту природної монополії, не спотворює економічної конкуренції.

5.1.5. Віднесення повідомленої державної підтримки до державної допомоги

- (100) Враховуючи наведене, підтримка (фінансування), яку надає Департамент фінансів та бюджету Луцької міської ради КП «Луцькводоканал» у формі гарантії для забезпечення виконання зобов'язань Підприємством за кредитом ЄІБ обсягом 11 607 500 євро, що надається з метою реалізації проекту «Комплексна модернізація систем водопостачання та водовідведення в м. Луцьк» на період з 01.10.2021 по 15.03.2051, не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6. ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- (101) Разом із тим слід зазначити, що:
- фінансування КП «Луцькводоканал» повинно спрямовуватися лише на заходи, передбачені проектом «Комплексна модернізація систем водопостачання та водовідведення в м. Луцьк», і в жодному разі не повинно покривати витрати на здійснення іншої діяльності;
 - Надавач підтримки має забезпечити постійний контроль за обліком доходів, витрат та видатків за видами діяльності та за джерелами фінансування Отримувача підтримки, окремо в розрізі синтетичних та аналітичних рахунків;
 - КП «Луцькводоканал» повинно проводити конкурсні торги через систему Prozorro відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» та інші конкурентні процедури, що відповідають принципам та правилам ЄІБ, з метою закупівлі товарів / робіт / послуг, на які виділяється державна підтримка, та з метою залучення підрядних організацій для здійснення заходів, передбачених проектом «Комплексна модернізація систем водопостачання та водовідведення в м. Луцьк».

У разі недотримання застережень, викладених у цьому пункті рішення, фінансування КП «Луцькводоканал» з метою реалізації проекту «Комплексна модернізація систем

водопостачання та водовідведення в м. Луцьк» може містити ознаки державної допомоги.

- (102) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 12¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», пунктами 2 і 4 розділу II та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2016 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631 (із змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13 вересня 2018 року № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 листопада 2018 року за № 1337/32789), на підставі інформації, наданої Департаментом фінансів та бюджету Луцької міської ради, Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Визнати, що підтримка, яку надає Департамент фінансів та бюджету Луцької міської ради комунальному підприємству «Луцькводоканал» у формі гарантії для забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором з Європейським інвестиційним банком, що надається з метою реалізації проєкту «Комплексна модернізація систем водопостачання та водовідведення в м. Луцьк», відповідно до проєкту договору між департаментом фінансів та бюджету Луцької міської ради та КП «Луцькводоканал» про погашення заборгованості комунального підприємства Луцької міської ради КП «Луцькводоканал» перед Луцькою міською радою за виконання гарантійних зобов'язань, рішення Луцької міської ради від 25.05.2016 № 9/8 «Про підтримку участі КП «Луцькводоканал» у проєкті «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України», проєкту рішення Луцької міської ради «Про надання місцевої гарантії Луцької міської ради у 2021 році», проєкту рішення виконавчого комітету Луцької міської ради «Про затвердження проєкту договору про погашення заборгованості за виконання гарантійних зобов'язань», проєкту угоди про передачу коштів позики між Міністерством фінансів України, Міністерством інфраструктури України, Луцькою міською радою, КП «Луцькводоканал» на період з 01.10.2021 по 15.03.2051, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Колегії

Н. БУРОМЕНСЬКА